

S. Sayısı : 225

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 17 ve 22 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası ve Millî müdafaa encümeni mazbatası (1/646)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayn : 6/2910

11 - VI - 1941

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

İhtiyat subayları ve ihtiyat askerî memurları hakkındaki 1076 numaralı kanunun on yedinci ve yirmi ikinci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî müdafaa Vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 5 - V - 1941 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbâbı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

1706 sayılı kanunun 17 nci ve 22 nci maddelerinde yapılacak değişikliğin mucip sebepleri

1 — Ordunun seferî kuruluşuna dahil bazı birlikler için, vaziyeti hazıra dolayısıyla, silah altına çağırılmış olan yedek subay ve yedek askerî memurlardan yalnız yedek subaylar, 1076 sayılı kanunun 17 nci maddesi mucibince, terfi edebildikleri halde yedek askerî memurlar, yine aynı maddenin son fıkrasında (seferde askerî memurlar dahi terfi edebilirler.) kaydının mevcut olmasından ve içinde bulunduğumuz fevkalâde ahvalın de seferberlik sayılmamasından ötürü, terfi-den mahrum kalmakta ve bu yüzden, yedek subaylar gibi, aynı gayeye matuf olan vatanî hizmet ve mesailerinin mükâfatını görememektedirler. Muvafık nispet ve muadelef olmayan bu hale nihayet verilmesi için mezkûr 17 nci maddenin ilişik kanun projesinde olduğu gibi tadili,

2 — Deniz kuvvetleri günden güne artmakta olduğundan subay ihtiyacı da bu nisbette artmaktadır. Bu ihtiyacı bu günkü muvazzaf deniz subayları kapatamadığından 1076 sayılı kanunun 22 nci maddesine tevfikan yedek deniz subaylarından istifade edilmekte ise de bu ihtiyacın yine tamamile kapatılmamakta olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple tabip ve baytarlar gibi, yaş haddi müsait küçük rütbeli deniz subaylarından bilhassa geri hizmetlerde daha bir müddet istifade etmek ve deniz subayı kadrosunu bu suretle kapayabilmek için mezkûr 22 nci maddenin ilişik kanun projesinde yazıldığı gibi değiştirilmesi lüzumlu görülmüştür.

Millî müdafaa encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Millî müdafaa encümeni

Esas No. 1/646

Karar No. 31

17 - VI - 1941

Yüksek Reisliğe

İhtiyat subay ve ihtiyat askerî memurlar hakkındaki 1076 numaralı kanunun 17 ve 22 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî müdafaa vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte gönderildiğine dair olup Encümenimize havale edilen Başvekâletin 6/2910 numaralı ve 11 - VI - 1941 tarihli tezkeresi Millî müdafaa vekilliğinden gönderilen memurlar huzurunda okundu ve görüşüldü.

Fevkalâde haller icabı talim maksadile celp edilen yedek subayların 17 nci madde alikâmi mucibince terfi ettirildiği ve fakat yedek askerî memurların terfilerinin sefere munhasır kalmakta bulunduğu cihetle fevkalâde hallerin seferberlik sayılmamasından ötürü terfiden mahrum kalmakta buldukları Encümenimizce de muvafıkı adalet görülmiyerek teklif olunduğu ve hile terfilerinin icrası hakkındaki teklif kabule şayan görülmüştür.

Ancak kısa hizmetli olanlar yedek subay

mektebini ikmal ile asteğmenlikle kıtaya çıkmakta oldukları gibi asteğmen olarak yedek subayda bulunmakta olduğundan bunların teğmen olmaları için 1076 numaralı kanunun 17 nci maddesi mucibince talim devresine tâbi oldukları cihetle asteğmen kelimesinin teğmen olarak değiştirilerek birinci maddenin tebdilile kanun lâyihası aynen kabul edilmiştir.

Umumî Heyetin tasvip nazarına arz edilmek ve müstacelen müzakere olunmak ricasile Yüksek Reisliğe sunulur.

M. M. En. Reisi	M. M.	Kâtip
Diyarbakır	Samsun	Konya
Gl. K. Sevüktekin	A. F. Engin	V. Bilgin
Bursa	Çankırı	Edirne
Gl. N. Tınaz	Dr. A. Arkan	F. Balkan
Erzurum	Gümüşane	Kayseri
A. Akyürek	Y. Z. Zarbun	N. Tokar
Manisa	Muğla	Samsun
K. N. Duru	S. Güney	R. Barkan
Seyhan	Urfa	Yozgad
S. Tekelioğlu	Gl. A. Yazgan	Celâl Arat

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1076 sayılı kanunun 17 ve 22 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1076 sayılı kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 17 — **Hazarda yedek subayların silâh altında geçmeyen sivil hayattaki müddetleri de hizmetlerinden sayılmak şartile muvazzaf subaylar gibi terfi ettirilirlir.**

Ancak asteğmen olacaklar birer, üsteğmen olacaklar ikişer ve yüzbaşı olacaklar sekizer devrei talimiyeye iştirak etmek ve muvafık sicil almak, denizde yüzbaşılık kursunu tamamlamak ve yakın seferler süvari veya çarkçı şa-

MİLLÎ MÜDAFAA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

1076 sayılı kanunun 17 ve 22 nci maddelerinin değiştirilmesine dair kanun lâyihası

MADDE 1 — 1076 sayılı kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 17 — **Hazarda yedek subayların silâh altında geçmiyen sivil hayattaki müddetleri de hizmetlerinden sayılmak şartile muvazzaf subaylar gibi terfi ettirilirlir.**

Ancak teğmen olacaklar birer, üsteğmen olacaklar ikişer ve yüzbaşı olacaklar sekizer devrei talimiyeye iştirak etmek ve muvafık sicil almak, denizde yüzbaşılık kursunu tamamlamak ve yakın seferler süvari veya çarkçı şahadetnamesini

Hü.

hadetnamesini haiz olmak şarttır.

Gümrük muhafaza kıtalarında istihdam olunan yedek subaylardan teğmen olacakların bu kıtalarda dört buçuk ay hizmetten sonra Genel Komutanlığın inhasile orduda bir buçuk ay staj, üstteğmen olacakların iki sene dokuz ay hizmetten sonra aynı veçhile 90 gün staj, yüzbaşı olacakların da dört sene hizmetten sonra yine inha ile 360 gün staj görüp sicil almaları şarttır. Bu subaylar, takım talim ve terbiye safhasının başlangıcında orduda bulunacak veçhile staja gönderilirler.

Bilûmum yedek subayların terfilerinde kıdem hesabı muvazzaf subay içindeki hem nasıplı arkadaşları meyanında hesap olunur ve binbaşı olmak ve binbaşından yukarı rütbelere çıkabilmek muharip sınıflara mahsus olup ikmal tahsil etmek ve muvazzaf subaylara mahsus terfi kanununda yazılı kayıt ve şartları ihraz etmekle meşruttur.

Ancak bu şeraitten başka deniz sınıfında binbaşı olmak için uzak seferler suvarisi veya çarkçısı şahadetnamesini haiz olmak lâzımdır.

Bu maksatla terfi kanununda zikredilen asgarî müddetin sülüsünü filen ifa etmek üzere müracaat edenlerin Orduya kabulü münhalât vesair ihtiyaçlar nazarı dikkate alınarak ait olduğu vekâletçe takdir olunur.

Seferde yedek subaylar muvazzaf subaylar gibi terfi kanununun ahkâmına tâbi olurlar. (Yedek askerî memurlar dahi, hazar ve seferde, muadilleri rütbedeki yedek subaylar gibi ve yukarıda yazılı şartlar dahilinde terfi ederler).

MADDE 2 — 1076 sayılı kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 22 — İhtiyat subay ve memurları hazar ve seferde ancak tahdidi sin kanununda yazılı yaşlara kadar hizmete celbolunurlar. Bu yaşlar dahilinde bulunanlar ile dereceli ve derecesiz malûlen tekaüt edilmiş ve edilecek olanlardan sıhhiye heyetlerinin raporlarıyla ahvali sıhhiyeleri kıta hizmetlerinde istihdama müsait olmayanlar Ordunun hafif sabit ve geri hizmetlerinde kullanılırlar. Ancak seferin icabı olarak lüzum görüldüğü takdirde deniz subaylarıyla tabip, veteriner, eczacı, kimyager ve dış tabiplerinin binbaşı ve daha aşağı rütbelileri

M. M. E.

haiz olmak şarttır.

Gümrük muhafaza kıtalarında istihdam olunan yedek subaylardan teğmen olacakların bu kıtalarda dört buçuk ay hizmetten sonra Genel komutanlığın inhasile orduda bir buçuk ay staj, üstteğmen olacakların iki sene dokuz ay hizmetten sonra aynı veçhile doksan gün staj, yüzbaşı olacakların da dört sene hizmetten sonra yine inha ile 360 gün staj görüp sicil almaları şarttır. Bu subaylar, takım talim ve terbiye safhasının başlangıcında orduda bulunacak veçhile staja gönderilirler.

Bilûmum yedek subayların terfilerinde kıdem hesabı muvazzaf subay içindeki hemnasıplı arkadaşların meyanında hesap olunur ve binbaşı olmak ve binbaşından yukarı rütbelere çıkabilmek muharip sınıflara mahsus olup ikmal tahsil etmek ve muvazzaf subaylara mahsus terfi kanununda yazılı kayıt ve şartları ihraz etmekle meşruttur.

Ancak bu şeraitten başka deniz sınıfında binbaşı olmak için uzak seferler suvarisi veya çarkçısı şahadetnamesini haiz olmak lâzımdır.

Bu maksatla terfi kanununda zikredilen asgarî müddetin sülüsünü filen ifa etmek üzere müracaat edenlerin orduya kabulü münhalât ve sair ihtiyaçlar nazarı dikkate alınarak ait olduğu vekâletçe takdir olunur.

Seferde yedek subaylar muvazzaf subaylar gibi terfi kanununun ahkâmına tâbi olurlar. (Yedek askerî memurlar dahi, hazar ve seferde, muadilleri rütbedeki yedek subaylar gibi ve yukarıda yazılı şartlar dahilinde terfi ederler).

MADDE 2 — Aynen

Hü.

M. M. E.

elli yedi yaşına kadar, diğerleri tahdidi sin kanununda yazılı yaşlardan beş sene fazla yaşlı ihtiyat subay ve memurları dahi ahvali sihiyesi müsait olanların en gençlerinden başlayarak orduya alınırlar.

MADDE 3 — Bu kanun neşri tarihinden müteberdir.

MADDE 4 — Bu kanunun hükmünü yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

5 - V - 1941

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>H. Menemencioğlu</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
<i>Fayık Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>		<i>Muhlis Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>C. K. İncedayı</i>	<i>M. Ökmen</i>	

MADDE 3 — Aynen

MADDE 4 — Aynen